

Dosarul nr. 2ra-1955/21
2-20103367-01-2ra-09122021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – N. Mămăligă
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu

ÎNCHEIERE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Iuri Sorochin,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului,
împotriva deciziei din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Iuri Sorochin și s-a menținut hotărârea din 22 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 24 august 2020, Iuri Sorochin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 24 iunie 2019, a înaintat acțiune civilă cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a unei cauze intentate în anul 2010.

Prin hotărârea din 26 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, prin decizia din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 26 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a constatat încălcarea dreptului lui Iuri Sorochin la examinare în termen rezonabil a cauzei civile și s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său suma de 30 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Reclamantul a menționat că, deși art. 4 din Legea nr. 87/2011 prevede că pricina urma a fi examinată în cel mult trei luni de la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, *de facto*, cauza se află pe rolul instanțelor de judecată mai mult de doi ani.

Astfel, în opinia reclamantului, statul urmează să-i repare prejudiciul moral pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, care îl evaluează la suma de 139 000 de lei.

Reclamantul Iuri Sorochin a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și încasarea din contul statului în beneficiul său a sumei de 139 000 de lei, cu titlu de satisfacție echitabilă pentru dreptul încălcat.

Prin hotărârea din 22 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Iuri Sorochin (f.d. 134, 139-143).

La 27 octombrie 2020, Iuri Sorochin a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 22 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 138). Conform avizului de recepție a corespondenței DS8000834120AS, copia hotărârii motivate a primei instanțe a fost notificată lui Iuri Sorochin la 20 ianuarie 2021 (f.d. 151). Cererea de apel motivată a fost depusă la 26 ianuarie 2021 (f.d. 152).

În atare circumstanțe, completul consideră că, la demararea căii de atac în ordine de apel, Iuri Sorochin a respectat modul și termenul prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă.

Prin decizia din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Iuri Sorochin și s-a menținut hotărârea din 22 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 174, 175-185).

În consolidarea soluțiilor instanțele inferioare au observat că, deși, Legea nr. 87/2011 prevede un termen expres de examinare a cauzei, art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale garantează examinarea cauzei într-un termen rezonabil, dar nu într-un termen stabilit de lege.

În speță, instanțele inferioare au constatat că durata îndelungată de examinare a cauzei se datorează pasivității participanților la proces, inclusiv a reclamantului, care nu s-a prezentat în cadrul mai multor ședințe de judecată.

Respectiv, la caz, depășirea termenului de trei luni prevăzut de Legea nr. 87/2011, nu este imputabil comportamentului instanțelor de judecată, care au examinat cauza, dar litiganților implicați în proces.

La 21 noiembrie 2021, Iuri Sorochin a declarat recurs împotriva deciziei din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 22 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 188, 189-194, 206-208, 209).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt ale cauzei și a transpus constatările și concluziile Curții de Apel Chișinău, invocând suplimentar că instanța de apel a judecat formal cauza, nu a cercetat și nu a stabilit starea de fapt a speței, iar în consecință nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a dat o apreciere greșită raporturilor juridice litigioase.

În opinia recurentului, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că tergiversarea examinării cauzei anterioare s-a datorat inclusiv faptului că Iuri Sorochin a uzat abuziv de drepturile sale procedurale și că nu a înaintat o cerere de accelerare.

La 09 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului Ministerului Justiției al Republicii Moldova copia recursului declarat de Iuri Sorochin împotriva deciziei din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 197).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan v. Republica Moldova*, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele *Marc Brauer v. Germania*, 01 septembrie 2016, § 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac v. Croația (Marea Cameră)*, 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată lui Iuri Sorochin, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
 - a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
 - b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
 - c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
 - d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Iuri Sorochin rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei și a normelor legale, precum și transpunerea constatărilor și concluziilor instanței de apel.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și

dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Iuri Sorochin nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Iuri Sorochin nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Iuri Sorochin a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher v. Cehia*, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile

prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Iuri Sorochin împotriva deciziei din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Iuri Sorochin împotriva deciziei din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Mariana Pitic

Maria Ghervas